

historiografi. Vi kan i dag med lethed udskille det ideologiske grundlag, liberalismen og den optimistiske evolutionisme, der udgjorde medarbejdernes »fælles arv«. Måske er vi endnu på for tæt hold til at kunne afgøre, om tilsvarende fælles idealer kan konstateres i nyudgavens medarbejderkreds, men det forekommer tvivlsomt. Forfatterne har ikke en fælles opfattelse af hvad der er væsentligt og virksomt i historien, fælles er de kun om deres kritiske holdning, deres disciplinerede subjektivisme.

Cambridge University Press har levet op til sine fornemme traditioner i dette nye samleværk, og det er med interesse man vil følge udgavens fortsættelse. Som håndbog i den politiske historie overflødiggør den ikke den gamle CMH, og den afhjælper ikke for den økonomiske historie savnet af det så længe imødesete 3. bind af Cambridge Economic History, men netop dens bredde vil sikkert for en årrække gøre den til den mest udførlige og lettest tilgængelige fremstilling af moderne historie i videste forstand.

Niels Steensgaard.

Siden Thorkild Jacobsen i 1927 offentliggjorde sin oversigtsartikel i *Historisk Tidsskrift*¹, er udforskningen af det mellemste Østens oldtidskulturer fortsat med uformindsket intensitet. Henri Frankforts grundlæggende arbejde, som blev fremhævet her, er fortsat, Sumererrikets kronologi er blevet sikrere fastslået ved Thorkild Jacobsens egne undersøgelser af kongefortegnelserne, det sumeriske samfunds struktur er blevet bedre belyst gennem sir Leonard Woolleys udgravninger og publikationer af Ur i Chaldæa, for blot at nævne nogle få eksempler. Hele dette arkæologiske og historiske arbejde har i højeste grad nydt offentlighedens bevågenhed, blandt andet sikkert fordi mange af de førende forskere tillige har vist sig at være fortrinlige popularisatorer. Hvad man derimod har savnet er en bredere og dokumenteret fremstilling af håndbogskaraktér, og det er dette savn, *Harmut Schmökels Geschichte des alten Vorderasiens (Handbuch der Orientalistik, hrsg. v. B. Spuler, Bd. II: Keilschriftforschung und alte Geschichte Vorderasiens, 3. Abschnitt. Leiden 1957. — xii + 342 sider + plancher og kort. :-)* skal udfylde.

Den revolution, oldtidsforskningen har gennemløbet, beror først og fremmest på, at man af gode grunde har opgivet den orientalske og hellenistiske, historiske tradition til fordel for det

¹ Hist. Tidsskr. 9. r., V (1926-27), 486-96.

autentiske indskriftmateriale og arkæologiske data. Harmut Schmökels fremstilling bæres netop af denne nyorientering, og det er allerede af denne grund indlysende, at det i en første syntese som den foreliggende er ret afgørende, hvorledes materialet fremlægges og hvorledes fremstillingen disponeres. I denne henseende vil der sikkert kunne rettes indvendinger mod bogen. Det skyldes for det første, at behandlingen — formodentlig på grund af de krav, dens håndbogs karakter stiller — er blevet temmelig skematiseret. Hvert afsnit deles i et »historischer Ablauf« og et »Kulturgeschichtliches«, hvorved bogen unægtelig mister noget af sin organiske sammenhæng¹. For det andet forekommer det mig, at styrken af de moderne kildestudier enkelte steder i nogen grad svækkes ved, at de nationale og politiske begreber, forfatteren opererer med, ikke er fuldt afklaret. Det gælder f. eks. s. 94f., hvor Schmökel redegør for det såkaldte Ur III-riges opløsning, der baner vejen for en frigørelse, der trods visse betænkeligheder tolkes som en akkadisk reaktion mod det vestsemitiske fremmedherredømme.

Det er muligt, at de uklarheder, der opstår af disse grunde hænger sammen med bogens skematiske anlæg, men i hvert fald bevirker de, at bogen trods den soberhed og soliditet, der normalt udmærker den, næppe helt opfylder de betingelser, en første syntese stiller.

E. Ladewig Petersen.

Professor *Georg Eckert*, Kant-Hochschule i Braunschweig, har i efterkrigsårene været en fremtrædende og ivrig talsmand for internationalt samarbejde med hensyn til historieundervisning. Et udtryk for den energi, hvormed Dr. Eckert og kredsen om ham arbejder, er *Internationales Jahrbuch für Geschichtunterricht*, der er udkommet siden 1951 (udgivet af Arbeitsgemeinschaft Deutscher Lehrerverbände; redigeret af Eckert og for de senere årganges vedkommende tillige af docent Otto-Ernst Schüddekopf).

Det meste af pladsen i det store tidsskrift — en årgang er på 300—400 sider — optages af diskussioner om historielærebøger og det internationale arbejde for revision af historielærebøger. Det gælder vel for alle lande, at man i høj grad er interesseret i, hvorledes ens historie præsenteres i andre landes lærebøger, og

¹ Denne sammenhæng fremtræder bedre i H. & H. A. Frankfort, Th. Jacobsen and Ch. Wilson: *Before Philosophy: The intellectual Adventure of Ancient Man*. (Chicago 1946), der giver en fin analyse af den gamle orientals forestillingsverden og samfundsbegreber.